

تب تشنج چیست؟

تشنج های ناشی از تب ، تشنج هایی هستند که در اثر تب در کودکان ۶ ماهه تا ۵ ساله ایجاد می شوند. این تشنج معمولاً همراه با افزایش سریع درجه حرارت بدن تا بیش از ۳۹ درجه وحتی بالاتر رخ می دهد. در برخی موارد تشنج استعداد خانوادگی برای تشنج ناشی از تب روجود دارد.

تشنج ناشی از تب ممکن است از چند ثانیه تا بیش از ۱۵ دقیقه طول بکشد.

اغلب تشنج ناشی از تب در ۲۴ ساعت اول بیماری تب دار رخ می دهد تب تشنج ساده دارای این ویژگیهاست:

۱- کمتر از ۱۵ دقیقه طول می کشد

۲- یک بار در عرض ۲۴ ساعت رخ می دهد

۳- علایم موضعی ندارد.

در غیر این صورت تشنج کمپلکس نامیده می شود

در صورتی که تشنجهای مکرر در کودک تبار در طی ۳۰ دقیقه ایجاد شود، به طوریکه در فواصل حملات هوشیاری ایجاد نشود یا یک حمله تشنجی بیش از ۳۰ دقیقه طول بکشد تشنج استاتوس ناشی از تب نامیده می شود.

رتباط بین تب و تشنج ناشی از تب در کودکان:

تب و تشنج در ۳-۵٪ از کودکان سالم ۶-۶۰ ماهه رخ می دهد. مشخص نیست که سرعت بالا رفتن دما یا حد اکثر افزایش دما باعث تشنج می شود. گاهی والدین پس از وقوع تشنج متوجه می شوند که کودک تب دار بوده است تشنج ناشی از تب معمولاً در ۲۴ ساعت اول بیماری تب دار ایجاد می شود.

چه وضعیتی ممکن است در زمان تشنج تب

در هنگام تشنج تب داراز چه چیز باید اجتناب شود؟

آرام بمانید. کودک را به پهلو بخوابانید، خونسردی خود را حفظ کنید و یکی دو دقیقه صبر نمایید چون تشنج معمولاً طی یکی دو دقیقه برطرف خواهد شد. تلاش نکنید که حرکات تشنجی را متوقف کنید. از تنفس مصنوعی و عملیات احیا بپرهیزید. به دنبال تشنج کودک تمایل به خواب دارد. سعی نکنید از خوابیدن وی جلوگیری نمایید.

حفاظت کودک در حین حمله:

اشیاء سخت و خطرناک را دور کنید اما در حرکتهای کودک دخالت نکنید. هر گونه لباس تنگ را شل کرده یا از تن کودک خارج نمایید. به هیچ وجه سعی نکنید دندانهای کلید شده کودک را با فشار باز کنید. چون احتمال صدمه به فک و آسیب به دندانها وجود دارد. همچنین قرار دادن تکه پارچه یا حوله لابه لای دندانها برای جلوگیری از گاز گرفتن زبان توصیه نمی شود. از ریختن آب روی صورت کودک خود داری کنید.

در کودکانی که سابقه ی تب و تشنج دارند،

هنگام تب چه باید کرد؟

به محض مشاهده تب بالای ۳۸ تا ۵/۳۸ درجه باید به کودک استامینوفن بدهید و یا او را پاشویه کنید. اگر چه پایین آوردن تب الزاماً موجب پیشگیری از تشنج نمی شود ، ولی در بهبود ناخوشی زمینه ای و اطمینان بخشی موثر می باشد.

مقدار مصرف استامینوفن در بچه ها توسط پزشک معالج تعیین می شود، برای بچه هایی که سابقه تشنج دارند و یا مستعد تشنج هستند باید موقع تب از دارو و پاشویه استفاده شود.

تب تشنج و توصیه هایی برای والدین

مرکز تحقیقات سلامت کودکان دانشگاه علوم پزشکی تبریز

تهیه :

دکتر مریم شعاران
مریم السادات کاظمی شیشوان
زیر نظر دکتر محمد برزگر، استاد
نورولوژی کودکان

چگونه پاشویه کنیم ؟

پاشویه با آب ولرم و آبی که دمای معمولی دارد و فقط ۳ تا ۴ درجه کمتر از حرارت معمولی بدن است مناسب و مفید است، ولی با آب سرد ضرر دارد، چون ممکن است اختلاف درجه حرارت بدن با آب موجب اختلال در خونسازی و باعث افت فشار خون و مشکلات دیگر در کودک شود و عوارضی به دنبال داشته باشد. می توان کودک را داخل ظرف آب پاشویه کرده و یا از دستمال مرطوب استفاده کرد. اضافه کردن الکل به آب برای پاشویه هرگز توصیه نمی شود، زیرا احتمال بروز عوارض و مسمومیت وجود دارد.

چه عوارضی ممکن است در آینده برای کودک رخ دهد؟

هیچ مدرکی دال بر اینکه تب و تشنج ساده (کمتر از ۱۰ دقیقه) بتواند باعث مرگ، صدمه به مغز، صرع، عقب ماندگی ذهنی، کاهش ضریب هوشی، و یا مشکلات یادگیرشود وجود ندارد. اما در صورت تشنج بیش از ۳۰ دقیقه (استاتوس یا وضعیت تشنجی طول کشیده) احتمال آسیب مغزی وجود دارد.

احتمال عود:

در یک سوم از کودکان احتمال تشنج مجدد در نوبت های بعدی تب وجود دلرد اگر کودکی برای بار دوم دچار تشنج ناشی از تب شود، احتمال اینکه در نوبت های بعدی تب دچار تشنج شود، ۵۰٪ است.

در چه مواردی احتمال عود بالاتر است؟

اگر سابقه خانوادگی وجود داشته باشد، اگر تشنج قبل از ۱۲ ماهگی رخ دهد، و یا اگر تشنج با تب کمتر از ۳۹ درجه رخ دهد و زمانی که تب تشنج از نوع کمپلکس باشد احتمال عود بالا تر است.

آیا احتمال تبدیل به صرع وجود دارد؟

اگر سابقه خانوادگی صرع وجود داشته باشد، اگر تشنج قبل از ۱۲ ماهگی رخ دهد، اگر سابقه تاخیر تکاملی یا بیماری عصبی وجود داشته باشد و زمانی که تب تشنج از نوع کمپلکس باشد احتمال تبدیل به صرع بالاتر است. در صورتی که هیچیک از عوامل خطر موجود نباشد احتمال بروز صرع ۱٪ (برابر با افراد سالم جامعه) بوده و در صورت وجود چند عامل این احتمال تا ۹٪ بالا می رود.

چه موقع باید به پزشک مراجعه کرد؟ کودکان باید در اسرع وقت پس از اولین تشنج تب دار به واحد مراقبت بهداشتی یا اورژانس آورده شوند.

تب تشنج چه اهمیتی دارد؟ تب تشنج می تواند تظاهراتی از عفونت سیستم عصبی مرکزی (مننژیت و انسفالیت) یا عفونت جدی در سایر نقاط بدن باشد. از این رو مراجعه به مراکز درمانی جهت بررسی و رد علل خطیر و اطمینان بخشی لازم است.

بررسی های آزمایشگاهی لازم برای تب تشنج: تستهای آزمایشگاهی مورد نیاز برای کودک دچار تب و تشنج بر اساس نظر پزشک و با توجه به وضعیت بیمار انجام می گیرند و آزمایشات خونی در این میان نقش قطعی ندارند. مهمترین بررسی آزمایشگاهی لازم انجام LP (نمونه گیری از مایع مغزی نخاعی در ناحیه کمر کودک) می باشد.

ضرورت نمونه گیری از مایع مغزی نخاعی:

این آزمایش جهت رد عفونت سیستم عصبی مرکزی (مننژیت و انسفالیت) در موارد خاص و طبق نظر پزشک انجام می گیرد
انجام LP در چه مواردی لازم است؟ در کودکان تب دار کوچکتر از ۱۸ ماه و در تمام کودکان دارای علائم تحریک مننژ (پرده های مغزی) از قبیل سفتی گردن انجام این تست لازم است. تشخیص موارد گفته شده و ضرورت انجام LP و موارد منع انجام آن توسط پزشک معالج و با معاینات خاص تعیین می شود.

آیا LP می تواند عارضه ای داشته باشد؟

این آزمایش در صورتی که طبق نظرو صلاحدید پزشک و توسط فرد ماهر صورت گیرد هیچ عارضه ای برای کودک نخواهد داشت. در صورتی که پزشک برای کودک شما دستور LP داد اضطراب و نگرانی شما بی مورد است و با توجه به ضرورت این تست انجام آن به نفع کودک می باشد.

در نظر داشته باشید، بدون انجام LP، امکان تشخیص دقیق عفونت مغزی وجود ندارد

موارد پیشگیری از عود تشنج ناشی از تب:

- سن زیر یکسال
- تشنج ناشی از تب راجعه
- تشنج ناشی از تب گمپلکس

روش های پیشگیری از عود تشنج ناشی از تب (در صورتی که طبق نظر پزشک لازم باشد)

- ۱- استفاده متناوب از دیازپام (با دستور پزشک) در زمان تب
- ۲- استفاده از دارو های ضد تشنج در صورت لزوم مثل فنوباربیتال